

Rotterdamsche Courant.

ABONNEMENT:

De Abonnementsprijs is per drie maanden f 6 voor Rotterdam, en f 7 franco per post door het geheele Rijk.
Men kan zich aan het Bureau der Courant en verder bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nummers 10 Cents.

ADVERTENTIEN:

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels..... f 1.—
Iedere regel meer..... - 0.20
Andere Advertentien per regel..... - 0.20
Grootte letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N. 77.

ROTTERDAM 5 September.

Nadat in de jongste zitting der Belgische Kamer het door de Regering aangevraagde credit tot voltooiing der Antwerpsche vestingwerken met 54 tegen 48 stemmen verleend was, is de Kamer voor een onbepaalden tijd verdaagd. De Senaat zal morgen vergaderen.

Ofschoon de Duitsche, zoowel als de Fransche officieuse bladen, de geruchten hebben weersproken betrekkelijk eene zamenkomst van den Keizer der Franschen en den Koning van Pruisen, verzekeren, in strijd met Le Temps — welk blad beweert dat de reis des Keizers naar Lotharingen opgegeven is en er dus van het bezoek te Baden niets kan komen — talrijke Fransche bladen heden weder dat deze zamenkomst wel degelijk zal plaats hebben, op verzoek van Koning Wilhelm. Het Mémorial Diplomatique voegt er zelfs bij, dat de generaal van Roon, minister van oorlog in Pruisen, die het kamp te Châlons bezocht, in het bijzonder belast was om deze uitnodiging aan Napoleon te doen. Als gewoonlijk verbindt men aan deze zamenkomst allerlei commentarissen, die ons evenwel te gewaagd voorkomen om ze hier te herhalen. De jongste tijd was juist niet zeer geschikt, om zoo groot een gewigt te hechten aan de bijeenkomsten van eenige gekroonde hoofden.

De heer Limayrac bespreekt op zijne wijze in Le Constitutionnel de rede van den heer de Persigny, en tracht aan te toonen dat de vrijheid noch met de restauratie, noch met de Julij-Regering, noch met de Republiek hand aan hand kan gaan. Sedert 12 jaren, dus eindigt de schrijver, hebben de feiten aan de theorie beantwoord. Geleerd door beproevingen, door eene droevige ondervinding terug gekomen van de begoocheling, waarin valsche beloften haar gebragt hadden, wil de Natie haar prooi niet meer voor een schaduw laten glijpen. Zij weet, dat zij zich in het genot van de ware vrijheid verheugt, omdat zij het algemeen stemrecht bezit, dat is de heerschappij der openbare meening. Scherp steekt bij deze vleitaal af, hetgeen de Revue des deux Mondes en de Revue Germanique schrijven. Beter stof om eene scherpe satire te schrijven bestond er dan ook niet dan die, welke de woorden des heeren de Persigny opleverden, en waarbij hij verklaarde dat Keizer Napoleon III de stichter van de ware vrijheid in Frankrijk was.

Men zal zich herinneren dat de Oostenrijksche bladen verzekeren dat de zamenzwering, in Tyrol en in Venetië ontdekt, geenszins zoo belangrijk was als men allerwege verkondigde. L'Indépendance beweert intusschen heden het tegendeel. Volgens de mededeelingen van dat blad zou de actiepactij in Italië wel degelijk voor eenige maanden het plan hebben ontworpen om een opstand te bewerken. De uitvoering van dit plan werd echter verdaagd, doordien Garibaldi zich op Ischia bevond. Inmiddels kwam de Oostenrijksche Regering de zamenzwering op het spoor en nam ettelijke personen gevangen, waaronder velen, die tot de aanzienlijke families behooren.

Koningin Isabella heeft den heer Fazio, den gezant van den Keizer van Mexico bij het Hof van Spanje, op haar kasteel St. Ildefonso ontvangen. De woorden, welke bij deze gelegenheid zijn gewisseld, getuigen heiderzijds van de grootste welwillendheid. Ook Engeland zal, naar hetgeen onze Engelsche correspondent schrijft, weldra tot de erkenning van dat Keizerrijk overgaan.

Uit Madrid meldt men, dat de heer Salaverria zijn ontslag had aangevraagd. Wij gelooven evenwel aan de juistheid van deze mededeeling te moeten twifelen.

Tijdingen uit Tunis van den 31 augustus melden dat de toestand wederom verbeterd is. Wat men evenwel heden uit Parijs en elders schrijft, weder spreekt die tijdingen ten eenenmale. Men geloof dat Engeland in dezen opstand de hand heeft, en dat de Porte slechts op aandrang van het Engelsche Kabinet zijn droombeeld van suzeriniteit over het Tunissche Gouvernement wil verwezenlijken.

Men spreekt op nieuw van een opstand in Madagascar, waarbij de aanhangers van wijlen Koning Radama de zegenpraal hadden behaald.

Uit Engeland en Amerika schrijft men meer en meer in vredelievenden geest. Men wil dat er eene commissie georganiseerd is om een wapenstilstand te sluiten op de basis van het *uti possidetis*. Het orgaan van het „Witte Huis,” The National Intelligencer verklaart dat deze voorwaarden zeer aannemelijk zijn. Natuurlijk zouden na dezen wapenstilstand onderhandelingen gevoerd worden over den definitieven vrede.

Aangaande de in Syrië uitgebroken onlusten vernemen wij nader dat Dédé Bey, zoon van den Kaimakan van het district Mustich-pacha, die voor eenigen tijd op last van het Gouvernement gevangen genomen werd, den opstand heeft bewerkt. Zijn volgelingen bestaan uit twee duizend man bijbehouders, allen wel gewapend. Hunne schuilplaats, haast ongenaakbaar, ligt aan de zee, op ongeveer vier uren afstands van de handelshaven Alexandretta. De wegen zijn thans ten eenenmale onveilig gemaakt, hetgeen een beletsel is voor den binnenlandschen handel. Zelfs de Engelsche consul-generaal werd op den weg van Aleppo naar Alexandrië, hoewel hij door een sterk escorte begeleid werd, beroofd en uitgeplunderd. Alexandretta wordt zelfs meermaalen door eenigen dier benden bezocht, en deze rooven en plunderen waar zij er slechts de gelegenheid voor vinden.

Blijkens de jongste berigten uit Montevideo is de toestand aldaar zeer slecht. De onderhandelingen met Flores hebben niet de gewenschte resultaten

opgeleverd. Men wil dat de grenzen thans onveilig gemaakt worden door een Braziliaanschen generaal. Netto genaamd, die aan het hoofd staat van 2000 man. Men zegt dat hij voor eigen rekening strijd voert. Bij het vertrek der mail scheen er intusschen wederom eenige hoop te bestaan dat men met Flores in eene schikking zou kunnen treden.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 3 September.

(Particuliere Correspondentie.)

Veelzijdig zijn de beschouwingen over de reis van den Prins en de Prinses van Wallis, die, zoo als ik u in mijn vorigen meldde, heden van Dundee naar Kopenhagen vertrokken zijn. Talrijke bladen vinden natuurlijk daarin aanleiding om te spreken over het toekomstig lot van Denemarken en komen, zonderling genoeg, tot de conclusie dat de toekomst zoo ellendig niet is, als men eigenlijk geneigd zou zijn te meenen. Natuurlijk wordt hierbij gedoeld op het huwelijk, dat de Grootvorst Nicolaas van Rusland met Prinses Dagmar, zuster van onze Prinses van Wallis, zal aangaan, aangezien men wil dat dit feit de hoop en den moed der Denen moet verlevendigen om met kracht weder te gaan arbeiden aan de welvaart en de grootheid van den gesnoeienden Staat. Ik voor mij begrijp de kracht van die redenering niet ten volle. De treurige ervaring, welke de Denen ten opzichte van Englands ondersteuning hebben opgedaan, is inderdaad weinig geschikt om hunne hoop te bouwen op een huwelijk van een der Prinsessen met een vermoedelijken troonopvolger.

Misschien zal men mij tegenwerpen dat de zaken wellicht eene andere wending zouden hebben genomen, indien de Prins reeds Koning ware geweest. Die aanmerking is hoogst natuurlijk, doch desniettemin ongegrond, zoo lang het Kabinet onder goedkeuring van het Parlement de wenschen des Konings niet had nageleefd. Zoo veel althans is zeker, dat Engeland thans de interventie niet heeft nagelaten, omdat Koningin Victoria zoo Duitschgezind was, maar eenvoudig, dewijl het Kabinet het dienstig oordeelde neutraal te blijven.

In sommige kringen beweert men dat die tegenstrijdige gevoelens in den boezem der Koninklijke Familie aanleiding zouden gegeven hebben tot eene verkoeling tusschen Hare Majesteit en den Prins van Wallis; men voegt er zelfs bij dat de twist zoo hoog zou zijn gelopen, dat de interventie van lord Palmerston noodzakelijk is geworden, maar dat zij intusschen niet heeft kunnen beletten dat de Prins op reis is gegaan zonder van zijne Moeder afscheid te nemen. Ik durf deze beweringen niet bepaaldelijk tegenspreken; zoo veel is echter zeker, dat ze mij hoogst onwaarschijnlijk voorkomen, en het zou mij geenszins verwonderen, indien zij waren uitgestrooid door eene partij, die den Kroonprins vijandig gezind is en geene middelen ongebruikt laat om zijn karakter en gedrag met de donkerste kleuren af te schilderen. Vooral heb ik bemerk dat men in buitenlandsche tijdschriften dienaangaande allerlei verhalen opdischt, die echter in mijn oog geen geloof verdienen.

Men wil dat er hier pogingen worden gedaan om het Prinselijk echtpaar te bewegen ook Parijs te bezoeken en tegenwoordig te zijn bij de feesten welke te hunner eere te Compiegne zouden gegeven worden. Lord Palmerston vooral scheen dit bezoek wenschelijk te vinden; ook de Koningin verzet er zich niet tegen, doch de Prins toont weinig geneigd te zijn den Keizer te gaan bezoeken.

Het schijnt dat men „en recherche” is van een echtgenoot voor Prinses Helena. De Fransche bladen kwamen ons mededeelen dat Prins Humbert van Savoije „vues” op Hare Koninklijke Hoogheid had; dit is natuurlijk een „canard”, aangezien het verschil in godsdienst een onoverkomelijke hinderpaal zou zijn; tijdens zijn bezoek in Engeland zal hij dan ook de gast van den hertog van Sutherland en geenszins die van het Hof zijn. De Weener bladen gewagen van den Prins Elimar van Oldenburg, die voor weinigen tijd op Windsor Castle was en reeds bij de Koningin aanziek zou hebben gedaan. In hoeverre deze mededeeling juist is, hoop ik spoedig in staat te wezen u te melden.

Men verzekert dat de Regering weldra het nieuwe Keizerrijk Mexico zal erkennen. Deze formaliteit zou in beginsel reeds vastgesteld zijn. Slechts enkele moeilijkheden in den vorm moeten nog opgelost worden, terwijl tevens de tegenwoordigheid van graaf Russell, die op dit oogenblik afwezig is, vereischt wordt.

Toen de heer Gladstone zijne beroemde speech hield om aan te dringen op de afschaffing van de belasting op het papier, en wees op de velerlei gebruiksaanwendingen welke in het leven zouden worden geroepen indien dit artikel onbelast was, zal hij zeer zeker weinig vermoed hebben dat dit zoo spoedig reeds zou blijken. Men heeft namelijk dezer dagen proeven genomen om schepen, in plaats van met stalen platen, met papier te pantseren, terwijl men er zelfs op bedacht is om papieren kanonnen te maken. Wat de proefnemingen aangaat, zij hebben uitmuntende resultaten opgeleverd, aangezien de papieren huid weerstand bood aan kogels die door een houten huid van tien duimen dikte heen drongen. Intusschen is het niet denkbaar dat men er onmiddellijk zoo veel vertrouwen in zal stellen om de stalen platen door papieren te vervangen, maar toch geloof ik dat men spoedig de ijzeren pantsers door een van papier zal besluiten. Hoedanig de

papieren kanonnen zullen voldoen, zal spoedig blijken, aangezien er reeds eenigen te Battersea worden gereed gemaakt.

De handelstatistiek, welke de Board of Trade heeft medegedeeld over de eerste zes maanden van het loopende jaar, toont inderdaad hoogst verrassende uitkomsten aan. De directe invoeren toch bestonden in 1862 uit £ 85,384,238; in 1863 uit £ 90,156,370; in 1864 uit £ 118,807,041; terwijl de directe uitvoeren bedroegen: in 1862 £ 57,314,679; in 1863 £ 62,044,197; in 1864 £ 78,047,586. Deze cijfers toonen dus eene kolossale vermeerdering aan, en de weldadige uitwerking van dit toenemend handelsverkeer blijft dan ook geenszins uit. Daaraan mag men toch hoofdzakelijk toeschrijven dat de nationale rijkdom zoo aanzienlijk vermeerderd. Uit eene statistiek, welke het Gouvernement dezer dagen publiek maakte, blijkt dat de waarde van den grondeigendom in de drie Vereenigde Koninkrijken, die in 1857 geschat werd op een totaal van £ 127,994,288, in 1862 £ 148,599,047 beliep. Inderdaad, terecht mag men met The Times zeggen, dat men zich tegenover zulke cijfers niet meer mag verwonderen over de groote gemakkelijheid waarmede de belastingen worden opgebracht en de weelde welke men zich allerwege veroorlooft. De gouden eeuw schijnt voor Engeland aangebroken te zijn.

— Tot laatstleden woensdag toe heeft de droogte in Engeland voortgeduurd, want ofschoon er eenige zware stortregens vielen, waren zij niet genoeg voldoende om de weiden te drenken of voorraad van water te verschaffen. Met elken dag worden de klagen over gebrek aan water luider. Vijvers en bronnen, die bij niemands geheugenis ooit uitgedroogd waren, zijn dit nu geworden, en de door watergebrek veroorzaakte nood is zeer sterk. Tenzij de regendag van woensdag door vele anderen gevolgd wordt, zal er dit jaar weinig vooruitzicht op nagras bestaan.

FRANKRIJK.

PARIS 4 September.

(Particuliere Correspondentie.)

Nu begint men waarlijk weder in vollen ernst te spreken over eene ophanden zijnde zamenkomst tusschen Keizer Napoleon III en den Koning van Pruisen te Baden. Vóór eenige dagen klonk zulks zeer onwaarschijnlijk, en op den huidige oogenblik mag men dat berigt genoegzaam als zeker beschouwen. De heer van Roon, minister van oorlog en van marine in Pruisen, dien de Keizer in het kamp van Châlons heeft gedecoreerd met het Grootkruis van het Legioen van Eer, moet aan Z. M. het verlangen van zijnen Souverein hebben kenbaar gemaakt om eene ontmoeting te hebben aan de oevers van den Rijn.

Men geeft hier breed op van de eerlijkheid des Pruisischen Konings, en in de hoogste kringen houdt men stijf en sterk staande, dat Wilhelm I er niet aan denkt om de Hertogdommen Sleswijk en Holstein voor zich te bekomen. Doch men voegt er bij dat, wanneer deze een onderdeel zullen uitmaken van den Duitschen Bond, Pruisen hunne hulpbronnen te zijnen bate wil aanwenden, zoo als ik u reeds vroeger meldde dat men dan ook feitelijk van Kiel eene Pruisische marinehaven zou willen maken. Zonder nu te willen beoordeelen in hoe verre Pruisen hierin met egoïsme te werk gaat, zij het dan ook al dat de Hertogdommen niet wettelijk bij dat Koninkrijk worden geannexeed, — staat het vast dat Frankrijk zich in dit geheele vraagstuk bijzonder vriendschappelijk tegenover Pruisen heeft getoond. Het heeft in geen enkel opzicht zijne handelingen wederstreefd, maar deze veel eer in de hand gewerkt door zijne vredelievende en onzijdige houding, en het is bij gevolg verklaarbaar, dat de Koning van Pruisen ter vergelding onzen Keizer wenscht te toonen dat hij hem niet verlangt uit te sluiten van de overleggingen tusschen de voornaamste Souvereinen van Europa.

Zaterdag had hier de eerste huwelijks-afkondiging plaats van den heer Erlanger, den bankier uit Frankfurt, met mejufvr. Slidell, dochter van den „Minister der Zuidelijke Staten van Noord-Amerika.” Dit is de eerste maal dat de heer Slidell in eenig zoo goed als officieel document dezen titel aanneemt. De heer Erlanger was onlangs wettig gescheiden van zijne vrouw, geboren Laffitte, zuster van de markiezin van Gallifet, ten gevolge van hare zeer ergerlijke leefwijze. Mevrouw Erlanger moet het, sedert zij de echtelijke woning verliet, niet beter gemaakt hebben, en toch wil men dat ook zij een ander huwelijk zal aangaan, en wel met den heer Cordier, auditeur bij den Staatsraad.

Eergisteren heeft de plegtige ter aardebestelling plaats gehad van pater Enfantin. De heer Guérout, afgevaardigde en directeur van l'Opinion Nationale, heeft bij de groeve eene rede uitgesproken, welke men veilig filosofisch mag noemen. De heer Guérout behoorde vroeger tot de St. Simonisten, en hij moet nog grotendeels de leerstellingen van die school zijn toegedaan, zoo als trouwens dikwijls genoeg kan blijken uit de polemiek van zijn orgaan tegenover de Clericale partij. Van den afgestorvenen getuigde de spreker: „Niemand was godsdienstiger dan hij; niemand leefde meer dan hij met het eeuwige leven voor oogen, waarvan dit ons voorbijgaand aanzijn slechts eene der ontelbare pleisterplaatsen is.”

Toch moet men uit deze woorden niet opmaken, dat de school der St. Simonisten, welke onderscheidene punten van overeenkomst heeft met de Phalansterische school van Fourier, aan de zielsverhuizing geloof, zoo als de leerlingen van Pythagoras die verkondigden. De grondslag harer leer is, dat de ziel van ieder mensch eene bestem-

ming heeft, geëvenredigd aan zijne bijzondere geschiktheid en neigingen.

Alexander Dumas heeft het, in zijne woede over de hinderpalen, welke de censuur opwerpt tegen de opvoering van zijn drama Les Mohicans op het Théâtre de la Gaité, noodig geacht regstreeks een brief tot den Keizer te rigten. Dat schrijven besluit hij aldus: „Ik doe Uwe M. opmerken dat ik noch gedurende de drie jaren der Restauratie van Karel X., noch tijdens de achttienjarige Regering van Lodewijk Philips, nimmer een stuk van mij verboden of geschorst zag; en ik voeg daarbij, alleen voor Uwe M., dat het mij onregtvaardig voorkomt om een enkelen dramatischen schrijver meer dan een half miljoen te doen verliezen, wanneer men zoo vele lieden aanmoedigt en ondersteunt, welke dien naam niet verdienen. Ik doe dus, voor de eerste en vermoedelijk ook voor de laatste maal, een beroep op den Vorst, waarvan ik de eer had de hand te drukken te Arenenberg, te Ham en op het Elysée, en die mij als een toegenegeu proseliet op den weg van verbanning en gevangenschap vond, doch die mij nog nimmer op dien van het Keizerrijk met een verzoek zag optreden.”

De brief heeft zijne uitwerking al niet gemist, want er is dadelijk magtiging gegeven tot de opvoering van het stuk, doch de lieflijke censuur heeft vier tooneelen weggeschraapt, zoodat wij het haar weder dank moeten weten, dat wij ook ten deze een besnoeid stuk krijgen, dat langs dien weg veel van zijne waarde verliest.

— Brieven uit al de wijnbouwende districten van Frankrijk zeggen dat nagenoeg overal de wijngaarden door de droogte, en op sommige plaatsen ook door het oidium, geleden hebben.

— Volgens le Corriere de Sardagna hebben er te Sassari ongeregeligheden plaats gehad, ten gevolge ener tegen het gemeentebestuur gerigte demonstratie, en zijn verscheiden oproermakers in hechtenis genomen.

— De rooverhoofdman Crocco heeft Civita Vecchia aan boord van een Spaansch stoomschip met Spaansche paspoorten verlaten.

— Volgens berigt uit Messina heeft de Engelsche vloot Malta den 3 dezer verlaten, om zich naar Napels te begeven.

— De schade, welke de spoorweg-maatschappij van de Middellandsche Zee door den brand op het station van den Zuiderspoorweg te Madrid geleden heeft, wordt op 900,000 realen, en de schade aan handelsgoederen op 15 miljoen realen geschat.

— De burgerlijke Gouverneur der Philippinsche eilanden heeft den 6 juli aan de Spaansche Regering het berigt toegezonden dat de openbare rust in de provincien voortdurend niets te wenschen overliet, en dat de besmettelijke ziekte uit de hoofdstad van den Archipel geweken was, maar zich daarentegen in het noordelijk gedeelte van Luzon had uitgebreid.

— De ondernemingen, welke voor Mexico beproefd worden, geven reeds het vooruitzicht op eene betere toekomst voor dat Land. Geloofwaardige brieven zeggen dat zich in Engeland, onder de firma Schmid Knight & Co., eene groote Maatschappij met een maatschappelijk kapitaal van 6½ miljoen ponden sterling gevormd heeft, niet alleen voor het leggen van den spoorweg die Vera Cruz met Puebla moet verbinden, maar tevens verbinding van de Atlantische met de Stille Zuidzee. Wordt dat reusachtig werk, zoo als de overeenkomst voorschrijft, binnen den tijd van vier jaren voltooid, dan zal de gedaante van Mexico geheel veranderd wezen.

BELGIE.

BRUSSEL 4 September.

(Particuliere Correspondentie.)

Met de bekende meerderheid, welke de laatste verkiezingen het verschaft hebben, is ons Kabinet ook gisteren weder zegevierend te voorschijn getreden uit den strijd, dien het te voeren had om de benoedigde gelden ter voortzetting der verdedigingswerken van Antwerpen. Minister Chazal heeft in eene uitvoerige rede dat eenwigdurende vraagstuk weder nagegaan, en is daarbij teruggekomen op al de grieven der Antwerpenaren, waarmede ik uwe lezers niet meer durf vermoeien. Trouwens, die Antwerpsche quaestie zal wel — *passer moi le mot* — uitgaan als een nachtkaaers. Het gevraagde credit is na eene tamelijk hatelijke discussie toegestaan met 54 tegen 48 stemmen, terwijl 4 leden aan de stemming geen deel namen. De zitting is daarop voor onbepaalden tijd opgeheven. Wij zullen echter reeds overmorgen den anderen tak van onze Wetgevende Magt zien bijeenkomen: de Senaat is tegen dingsdag middag bijeengeroepen.

De Koning en de Koninklijke Familie zijn heden van hun uitstapje ter zee op het kasteel van Laeken teruggekeerd.

Heden stonden voor de regtbank van eersten aanleg zestien personen terecht, ter zake van wanordelijkheden, in deze hoofdstad bedreven in den avond van 11 augustus, na afloop der verkiezingen, gedeeltelijk gepaard met verzet tegen beambten der politie in de uitoefening hunner functie. Drie der geklaagden zijn vrijgesproken, twee zijn tot vijftien dagen, vijf tot acht dagen gevangenisstraf en de overigen tot geldboeten verwezen.

In de algemeene vergadering van het Katholieke Congres te Mechelen, op jongstl. donderdag, heeft de minister Frère het moeten ontgelden. Die vrijmetselaar, die vijand van de godsdienst, die zondebok der liberalen, heeft het gewaagd aan den heer Ducpétiaux een aanstaggelijet voor het patent te doen toekomen. Met andere woorden: een ondergeschikt ambtenaar der belastingen heeft, zonder twijfel buiten weten van den Minister van Finantien, gemeend dat

burgers, die gebruik maken van het recht van vereniging, eene patentplichtige associatie vormden. Het ware dan ook wel zoo beknoppt geweest, de schouders op te halen en dat aanslagbiljet eenvoudig ter zijde te leggen; maar neen! de secretaris van het Congres heeft de gebruikelijke vragen volgenderwijze beantwoord. Welk beroep oefent gij uit? Katholiek. — Heeft de gepatenteerde dat beroep reeds ten vorigen jare uitgeoefend? De Katholiekken doen het sedert meer dan achtien honderd jaren. — Wanneer heeft hij zijn bedrijf aangevangen? Sedert, altijd. — Oefent de aangever zijn bedrijf uit in eene gemeente van hooger rang dan die welke hij bewoont? In al de landen der wereld. — Onder welke firma handelt gij? De Katholieke Kerk. — Welke zijn de namen en voornamen van uwe medegeassocieerden en het getal der werklieden, bij hen in dienst? Al de Katholiekken, en men telt deze bij honderden miljoenen!

Ter eere van den heer Dumortier verdient het geconstateerd te worden, dat hij de eenige geweest is die zich verzettede tegen deze demonstratie. Hij schreef het geheel toe aan een misverstand van een klerk (zoo als dan ook werkelijk gebleken is), en protesteerde uit naam der vrijheid, der gastvrijheid en van de eer van ons Vaderland tegen de kwaadaardige insinuaties, waaraan het Ministerie ten doel stond.

Vrijdag voerden verschillende sprekers het woord. Eerstelijk de abt van Woelmont, aalmoezenier der Pauselijke zouaven, die het dienst nemen daarbij, of anders het geldelijk ondersteunen van dat korps als een voortreffelijk middel, NB. zelfs tegen ziekten!! aanbeval. Voorts heeft pater Herman, de voormalige Israëliet, weder in opgewondene bewoordingen zijne bekeering en verdere ondervinding uitgebaaid. Een tweetal sprekers wees op de noodzakelijkheid om clericale drukpers-organen op te rigten in Hongarije en Griekenland.

DUITSCHLAND.

Berlijn 3 september. — De Kroonprins is gisteren namiddag met zijn militair gevolg uit de provincie Pommeren naar Berlijn teruggekeerd, en heeft zich terstond naar Potsdam verder begeven.

— Heden vroegtijdig heeft de Keizer van Rusland Tsarskoje Selo verlaten, en komt morgen ochtend te Koningsbergen, des avonds ten half tien ure te Berlijn en ten tien ure te Potsdam aan, waarna hij per extra-trein naar Darmstadt verder reist, waar hij derhalve maandag middag verwacht wordt. Bij zijn kortstondig oponthoud te Potsdam zal de Kroonprins hem begroeten.

— Mag men aan eene mededeeling uit Parijs aan een Weener dagblad geloof slaan, dan zijn de onderhandelingen over het bezoek, dat Keizer Napoleon den Koning van Pruisen te Baden brengen wilde, ten gevolge der weigering des Konings, afgebroken.

— Aan de Kreuzzeitung wordt verzekerd dat de door den Groothertog van Oldenburg gevonden bewijzen voor zijn opvolgingsrecht in de Hertogdommen veel belangrijker zijn dan men aan de hem tegenoverstaande zijde verwacht had.

— In de woning van Johannes Ronge te Dantzig, van wien men sedert eenigen tijd weinig openlijk hoorde gewagen, werd eergisteren morgen huiszoeking naar een vlugschrift, getiteld »de tien geboden der Jezuïeten», gedaan, waarvan nog drie exemplaren gevonden en door hem overgeleverd werden. Na in de laatste dagen voorlezingen in de vrije gemeenten gehouden te hebben, heeft Ronge nu eene godsdienstige hervormings-gemeente te Dantzig gevestigd.

— Uit Altona meldt men dat de heer von Körneritz aldaar is teruggekeerd, en dat de heer Nieper eene verloofte zal aanvragen. Men spreekt daar van het voornemen tot het houden van manoeuvres der Hannoverisch-Saksische troepen.

— Volgens telegrafisch bericht uit Flensburg, zijn de Pruisische oorlogsschepen Arcona, Vineta en Grille, benevens vier kanonneerbooten, onder kanongebulder en het gejuich der bevolking, in de haven aldaar aangekomen.

— Reeds werd gemeld dat de bekende opruijer der Duitse handwerkslieden, Ferdinand Lassalle, te Genève ten gevolge van een tweegevecht bezwiken is. Nader verneemt men dat dit tweegevecht met een Wallachijer, Rackowitz genaamd, is gehouden, dat de aanleiding daartoe een ongeoorloofde minnehandel was, en dat Lassalle de uitdaginge partij is geweest.

Weenen 3 september. — De General Correspondenz zegt ten opzichte van verschillende in den Deenschen Rijksraad gedane voorstellen en eenige gezegden der Deensche Ministers, dat de houding der Deensche Regering in den Rijksraad in de hoofzaak door de parlementaire taktiek geboden werd. Wat te Kopenhagen voorvalt, kan overigens op de onderhandelingen te Weenen geen den minsten invloed uitoefenen; want voor die onderhandelingen strekken alleen volbrachte en onveranderlijke feiten, namelijk de in de vredes-preliminair vastgestelde vredes-voorwaarden, tot maatstaf.

— De Croatische Landdag zal gelijktijdig met den Rijksraad, en wel te Agram, zitting houden. De Rijksraad komt in het begin van november bijeen, en daaraan zouden de budgets van 1865 en 1866 voorgelegd worden, naardien men hierin het eenige middel ziet, om het mogelijk te maken dat het dienstjaar met een goedgekeurd budget aanvangt. Voortaan zou de Rijksraad dan jaarlijks in de maand juni vergaderen, en de zitting in den regel niet langer dan drie maanden duren.

— Het bevestigt zich dat de Oostenrijksche veldmaarschalk Prins Wasa zijne aanspraken op de Hertogdommen Sleeswijk-Holstein aan den Groothertog van Oldenburg heeft afgestaan, in wiens handen de daarop betrekkelijke oorkonde reeds berust. Jegens den Oldenburgschen gevolmagtigde alhier zou namens Graaf Rechberg de verwondering van het Keizerlijk Kabinet zijn te kennen gegeven, dat de stukken, die tot staving der Oldenburgsche aanspraken dienen moeten, zoo lang op zich laten wachten, waardoor de beslissing van de zaak der opvolging bovenmatig vertraagd wordt. Tevens uitte de Minister den wensch, dat men in Oldenburg daarmede haast zou maken, opdat eindelijk tot beslissing over den persoon van den toekomstigen Souverein der Hertogdommen kunne worden overgegaan. De afzonderlijke overeenkomst tusschen Oostenrijk en Pruisen, de toekomstige bezetting der Hertogdommen na het sluiten des vredes betreffende, zou nog vóór de afreis van den heer von Bismarck uit Weenen gesloten wezen.

— Uit Parijs wordt aan den Oostenrijksche General Correspondenz van eene geachte zijde mededeeld, dat er zeer gewichtige gronden bestaan om aan te nemen dat het Kabinet der Tuilerien zich ernstig met de Noord-Amerikaansche verwickelingen bezig houdt. Intusschen wordt niet zoo zeer eene aankomst van de Confederatie der Zuidelijke Staten, als een bemiddelende stap te Washington

voorbereid. Over een plan van dien aard schijnt tusschen Frankrijk en Engeland onderhandeld te worden.

Per Telegraaf.

(Reuter's Office.)
Weenen 4 September.

De Oostenrijksche Zeitung deelt een bericht uit Warschau mede, volgens hetwelk Vorst Gortschakoff zich met verlof naar het buitenland begeeft, maar den Keizer niet vergezellen zal.

Londen 5 September.

Thee en Sulker nomin. Koffij vast. Rijst flauw. **Talk.** P. Y. C. loco 42/6, Oct./Dec. 44/7. De voorraad bedraagt 42,148 v. Gedurende de week werden afgeleverd 2262 v en aangevoerd 1134 v. **Metalen.** Banca Tin £ 104.10/100, Straits £ 103.10/100. IJzer. Schotsch Giet. 58/6. **Boter.** Friesche 112/4 114/7.

Veemarkt. Heden waren aangevoerd 6420 Runderen, 26,570 Schapen, 324 Kalveren en 490 Varkens. Men noteert: beste Runderen 5/4, dito Schapen 5/6, dito Kalveren 4/8, dito Varkens 4/6, per steen.

Liverpool 5 September.

Katoen. Heden zijn afgegaan 4000 b. **Berlijn 5 September.** **Raapolle** 124, op lev. 124. **Rogge** 34, op lev. 34.

Londen 5 September.

Gecons. 3 pc. 87 1/2. Grieken 1824 5 pc. 23 1/2. Mexico 3 pc. 28. Grenada nieuwe 12. Portugal, 1862 3 pc. 47 1/2. Rusland, 1862 5 pc. 87 1/2. Spanje 3 pc. 49 1/2; dito Passivo 30 1/2; dito Cert. Coup. 14. Turks. Gecons. 6 pc. 50 1/2. Venezuela, 6 pc. 57.

De Engelsche fondsen gingen langzaam van de hand; vreemde fondsen verlaten.

Het stoomschip Wellesby is van Australië aangekomen met 23,750 oncen goud.

Parijs 5 September.

Fransche 3 pc. 66.70; dito 4 pc. 94.55. Spanje 3 pc. —; dito 2 pc. 43 1/2. Fr. Oostn. Spoorw. 450. Credit Mobil. 1015. Italië 5 pc. 67.50. Russ. Spw. —. Wissel St. Petersburg. —; dito Londen —; dito Amst. —; dito Hamb. —. Fransche 3 pc. (slotkoers) 66.70.

Berlijn 5 September.

Oostn. Metall. 5 pc. 61; dito Nationale 69 1/2. Russ. Stiegl. 5de serie 78 1/2; dito 6de serie 88 1/2; dito 1862 5 pc. 87 1/2; dito N. 1859 3 pc. 54 1/2. Pruisen 4 pc. 102. Flauw.

Frankfurt 5 September.

Oostn. Metall. 5 pc. 60 1/2; dito Nationale 5 pc. 67 1/2; dito Loten 1860 82 1/2. Spanje 3 pc. 49 1/2; dito 2 pc. 44 1/2. Vereen. Staten Amerik. 1862 6 pc. 40 1/2. Wissel Londen 119 1/2; dito Weenen 102 1/2.

De Oostenrijksche fondsen waren flauw.

Hamburg 5 September.

Rusland N. 3 pc. 51. Spanje 3 pc. 45; dito 2 pc. 43. Mexico 3 pc. 42 1/2. Wissel Londen 3/m. 13.01 1/2; dito Amst. 36.23. Vereenbank 105. Noord Duitse Bank 108 1/2. Teruggaande.

Telegrammen.

ontvangen na het afrukken onzer Avond-Editie.

Weenen 5 September.

Metall. 5 pc. 70.75; dito N. in Zivl. 1864 86.75; Loten 1854 88.50; Bank-Actien 772. Noord. Spoorw.-Actien 193.80. Nation. Met. 5 pc. 79.10. Cred.-Act. 184.80. Fr. Oost. Spw. 205. —. Wissel Londen 114.20; dito Hamburg 86. —; dito Paris 45.25. Boheems. Spoorw. 161. —. Credit Loten 127.75; dito 1860 93.75; N. Lombard. Spw.-Actien 247. Er werd veel aangeboden.

Antwerpen 5 September.

België 4 pc. 99; Oostn. Metall. 5 pc. 60 1/2; Nation. 5 pc. 67 1/2. Spanje 3 pc. 47 1/2; dito 2 pc. 43; Turkije 6 pc. 48 1/2. — Credit Guillou. — Rott.-Antw. Spoorw. —

BINNENLAND.

ROTTERDAM 5 September.

Gisteren is alhier op de gebruikelijke wijze gevierd de 24ste verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje.

Aanstaanden donderdag den 8 september, des namiddags ten 1 1/2 ure, zal de Gemeenteraad alhier eene vergadering houden, waarin de volgende zaken zullen worden ter tafel gebracht: Mededeeling van ingekomen stukken; — delibereren over het adres van den heer Edmond van Geertruijnen en c. q. benoemen van een makelaar in edele metalen; — idem over het rapport en voorstel betrekkelijk de drinkwaterleiding; — idem over het advies der plaatselijke schoolcommissie omtrent den bouw der tusschenschool aan de Crispijnlaan; — idem over het afstaan van eenigen grond aan den Oostsingel aan den heer van Krieken; — idem over het afstaan van grond aan den heer Poortmans; — idem over het voorstel om over te gaan tot de overdekking en aanplemping van de wetering aan de oostzijde der Polderstad en het ruilen van eenigen grond met den heer van Krieken.

Gisteren had in het kerkgebouw der Gereformeerde gemeente aan den Goudschenweg alhier de bevestiging plaats van den beroepen leeraar, den heer L. van der Valk; zij werd des morgens verricht door ds. R. Veldman, van 's Gravenhage, die tot tekst gekozen had II Tim. I: 13 en 14. Des avonds hield de bevestigde zijne intrede naar aanleiding van I Cor. III: 9 »Want wij zijn Gods medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.» Zowel des morgens als des avonds kon het kerkgebouw de opgekome schare niet bevatten, zoodat alle toegangen bezet waren.

Naar wij vernemen is dezer dagen alsnog voor de Provinciale Commissie van geneeskundig onderzoek en toezicht op Dordrecht met goed gevolg examen afgelegd door de heeren: T. A. Donkersloot, van Pernis; J. H. Birkhoff, van Ooltgensplaat, en F. P. Erkelens, van Schiedam, allen als verloskundigen, en door den heer J. A. J. van de Ven, van Dordrecht, als apotheker.

»Van doorgaans goed ingelichte zijde meldt men »uit 's Hage aan de Amsterdamsche Courant, dat de »Minister van Financien het wetsontwerp op de »grondbelasting in Limburg, hoewel het antwoord »op de memorie van de commissie van rapporteurs »reeds sedert januarij jl. gedrukt is, niet meer zal »indienen. De reden dat bij de laatste verkiezingen »in Limburg twee ministeriële, in plaats der twee »anti-ministeriële leden zijn gekozen, zal er wel toe »bijgedragen hebben. Hoe groot de protectie is, »die Limburg reeds sedert 1839 geniet, kan men »opmaken uit de omstandigheid, dat de betrekkelijk »grootte provincie Limburg, in vergelijking van »andere, zoo als b. v. Utrecht, slechts f 307,328 »met alle opcenten en als fixum betaalt, terwijl de »kleine provincie Utrecht, met al hare heidegronden, »den, f 788,616 moet opbrengen, welke som jaarlijks »nog vermeerderd. Zou men daarenboven in de provincie Utrecht wel landerijen vinden, die met f 8000

»tot zelfs f 11,000 voor de onteigening van den »staatspoorweg worden betaald, zoo als nu in »Limburg?»

Naar wij vernemen zal op den 10 oktober e. k. en volgende dagen te Utrecht worden gehouden het examen voor de betrekking van surnumerair der registratie en domeinen, zullende er 8 worden aangesteld. De daartoe benoemde commissie bestaat uit de heeren: W. Lee, directeur in Z.-Holland, president; W. T. Gratama, inspecteur te Groningen; W. L. J. Spoor, inspecteur te 's Bosch; mr. B. H. Upmeyer, ontvanger te Appingadam, en jhr. mr. A. M. C. Sandberg, ontvanger te Hoogeveen, secretaris.

Volgens de Stoompost heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken bij het personeel voor den aanleg der Staatspoorwegen in dienst gesteld: Als opzigtters 3de klasse, de civiele ingenieurs A. W. F. Kock en C. J. van Doorn; als opzigtter 4de klasse N. Eeltjes; als opzigtters 5de klasse P. J. Waller, W. H. van der Sande, W. A. Schoth en J. A. van der Kloes; en bevorderd met ingang van 1 september, tot opzigtter 1ste klasse, den opzigtter 2de klasse H. C. van Straaten; tot opzigtters 2de klasse, de opzigtters 3de klasse H. J. Lastdrager en E. J. Weenink; tot opzigtters 3de klasse, de opzigtters 4de klasse L. J. W. Meys en F. G. Wente en den opzigtter 5de klasse A. R. E. Goedhart; tot opzigtters 4de klasse, de opzigtters 5de klasse J. O. van Tricht, D. Harting en W. D. J. Koentz.

De Haagsche Courant deelt mede, dat in den laatsten tijd het plan tot den aanleg van een spoorweg van Scheveningen en 's Gravenhage naar Gouda weder ernstig ter sprake is gebracht.

Met het schip Zeester, kapit. Zoetelief, is den 2 dezer van Curaçao in het Nieuwe Diep aangekomen monsgr. J. F. A. Kistemaker, bisschop van Uranopolis en apost. vicaris van Curaçao. Reeds bevindt hij zich te Amsterdam. De ongesteldheid waaraan de prelaat te Curaçao lijdende was, en die het dringend vorderde dat hij de reis naar het Moederland aanvaardde, zou reeds eenigzins geweken zijn.

Volgens bericht van het eiland St. Martin had men uit het groote Zoutmeer van Philipsburg ingezameld ruim 180,000 vaten zout, en uit het Zoutmeer in het Fransch gedeelte van dat eiland ruim 20,000 vaten. Men zoude, indien geen regen inviel met inzamelen voortgaan.

Ammerstol 2 september. — De zalmvisserij heeft in de laatste dagen ongunstig gewerkt; de vangst is zeer verminderd, zijnde er van zaterdag 27 augustus tot heden slechts gevangen 74 stuks. De prijs is dien ten gevolge gestegen tot f 1.25 per 1 Ned. pond.

's Gravenhage 5 september. — Gisteren werd in de residentie de 24ste verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje door het uitsteken der vlaggen van de openbare en particuliere gebouwen gevierd. Des middags had er op het paleis het Huis ten Bosch een groot diner plaats.

Gisteren namiddag ten drie ure heeft er, bij gelegenheid van den verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje, door het garnizoen der residentie in de Maliebaan eene groote parade plaats gehad, die door den luitenant-generaal Duycker werd gecommandeerd. H. M. de Koningin en Z. K. H. Prins Alexander bevonden zich daar, gezeten in een open rijtuig, gespannen met vier paarden, en reden langs de geleerden, terwijl door het muziekkorps van het regement grenadiers en jagers het geliefkoosd Volkslied werd uitgevoerd.

Z. K. H. de Prins van Oranje heeft gisteren, ten gevolge van eene ligte ongesteldheid, aan de feesten, die ten Hove hebben plaats gehad, geen deel kunnen nemen. Z. K. H. is heden veel beter.

— H. M. de Koningin zal den 12 dezer de residentie verlaten tot het doen eener buitenlandsche reis.

— Eergisteren middag heeft er bij mevr. de douairière van Tuyl een groot diner plaats gehad, waaraan Z. K. H. de Prins van Oranje heeft deelgenomen.

— De Gemeenteraad alhier zal morgen bijeenkomen, o. a., ter behandeling van het voorstel, betreffende de oprigting van eene hogere burgerschool met 5jarige cursus.

— Het schietcollege »Oefening en Vermaak» heeft vrijdag jl. tot sluiting der zomeroefeningen in de duinen nabij den Sprang om prijzen naar den vogel geschoten, waartoe 4 prijzen waren uitgelooft, zijnde de 1ste prijs behaald door den heer Heynen, bestaande uit twee kristallen kannen met zilver gemonteerd; de 2de prijs, door den heer Lint, een zilveren blad (porte cigares); de 3de prijs door den heer van Venen, twee kristallen bloemdragers, en de 4de prijs door den heer H. C. Waldeck, een gemonteerde cigarenkist. Na afloop daarvan hebben de leden zich op het groot stedelijk badhuis te Scheveningen aan een vriendschappelijke maaltijd vereenigd, waarbij menige toast werd ingesteld op Koning en Vaderland, den bloei van het Collegie enz. Tot laat in den avond bleef men bijeen en allen verlieten met aangename herinneringen aan het feest van den dag gemeld etablissement.

— Ten gevolge van den aanhoudenden regen van heden morgen hebben de groote manoeuvres van het garnizoen in de vlakte van Waalsdorp geen voortgang gehad, maar zullen die nu morgen plaats hebben.

Amsterdam 4 september. — Over den Hollandischen ijzeren spoorweg zijn gedurende de maand augustus jl. 174,411 reizigers vervoerd. Het vervoer van reizigers heeft f 145,782.95 en dat van goederen f 22,953.44 opgebragt. Sedert primo januarij heeft het aantal reizigers 1,014,558 en de opbrengst van het vervoer van reizigers en goederen f 987,684.16 bedragen.

— Heden is het Paleis voor Volksvlijt door ruim 9000 personen bezocht geworden.

Zaandam 4 september. — Het heeft Z. K. H. den Grootvorst-Troonopvolger van Rusland, onlangs deze gemeente met een bezoek vereerd hebbende, behaagd aan den Burgemeester, ten behoeve van de armen alhier, te doen toekomen de aanzienlijke gift van vijfhonderd gulden.

Nieuwe Diep 2 september. — Woensdag morgen is alhier ter reede geankerd een nieuw gebouwd stoomschip, genaamd Osacca, komende van Bordeaux en varende onder Fransche vlag. Dit schip, dat geheel en al het aanzien had van een oorlogschip, behoorde echter niet tot de Fransche marine. Twee personen zijn aan wal gezet, die zich van hier naar Amsterdam begaven. Overigens werd niemand aan wal gelaten, en hoe men zich ook in gissingen verloor en verschillende geruchten aangaande het doel en de bestemming van dit schip verspreid werden, daarin kwamen allen die aan boord zijn

geweest overeen, dat schip en equipage hun zeer geheimzinnig en raadselachtig voorkwamen. Heden morgen heeft het vaarttuig, nadat de twee bedoelde personen van Amsterdam waren teruggekomen, de Fransche vlag met de Pruisische verwisseld, en is naar zee gestoomd.

Utrecht 4 september. — Men verneemt, dat het admisse-examen aan de hoogeschool alhier zal plaats hebben den 17 september e. k.

Vlissingen 2 september. — Eergisteren middag heeft de Hertog van Brabant van Ostende met de mailboot alhier ter reede een uitstapje gemaakt, en na eenige malen de Amerikaansche oorlogsschepen te hebben rondgevaaren, is hij weder naar zee vertrokken. Van de Niagara werd het Vorstelijk gezelschap met salvo's uit het geschut gesaludeerd.

Breda 3 september. — In de afgelopen maand zijn door deze stad naar België en Frankrijk (via Ostende) 811 runderen gevoerd, uitmakende sedert primo januarij dezes jaars 4470. De handel in dragtig en melkgevend goed is in de laatste veertien dagen aanmerkelijk verbeterd, en het werd tegen hoogen prijs verkocht. Het jonge goed was minder in prijs. Op de Hollandsche en Belgische vee-markten was de handel in vet vee levendiger. Nog werden hier in dat tijdsbestek 163 kalveren doorgevoerd.

Legerplaats bij Milligen 3 september. — Heden hebben de troepen voor het laatst brigadegewijze gemanoeuvereerd.

Wijhe 3 september. — De gure weersgesteldheid der laatste dagen heeft plaats gemaakt voor fraai zomerweder, hetwelk de landbouwers zeer te stade is gekomen. Het grasgewas levert weinig op. De aardappelziekte wordt hier en daar waargenomen en wordt op sommige akkers zorgwekkend.

Koninkl. en Ministeriële Besluiten enz. — Z. M. heeft den heer G. Lammers Jzn., met ingang van den 1 oktober dezes jaars, benoemd tot opzigtter over de kustverlichting op Texel.

Marine en Leger.

Zr. Ms. instructieboek de Wesp, kommandant luit. ter zee 1ste kl. J. N. Slegt, is van de instructie-tiers met de bootmansleerlingen, in de haven van Vlissingen teruggekeerd.

— Heden namiddag is Zr. Ms. stoomschip Zoutmeer naar de reede van het Nieuwe Diep vertrokken, om morgen ochtend de reis naar Batavia en Japan aan te vangen.

— Uit eene goede bron vernemen wij, dat het voornemen bestaat om nog dit jaar 2 à 3 detachementen boven het voor dit jaar bepaalde contingent van 1200 man naar Java uit te zenden. De voor de dienst in Indië bestemde 2de luits. J. D. S. Camphuis, H. E. Schoggers, C. van Vleuten, J. E. W. van der Mark, J. C. F. Schoggers, J. J. A. Bennet, A. H. Hofman, J. B. J. Welters en M. Burgersdijk, die in last hadden scheepsgelegenheid tot vertrek naar Java op te sporen, moeten thans daaraan geen gevolg geven, vermits van hunne diensten, ter begeleiding van detachementen, zal worden gebruik gemaakt.

— De Minister van Oorlog heeft, ingevolge schrijven van den Minister van Marine, ter kennis van de betrokken autoriteiten gebragt: 1°, dat de werving voor het korps mariniers voortdurend geopend is; 2°, dat het maximum van het toe te kennen handgeld bedraagt: a, bij verbindingen voor zes of meer jaren voor korporals en minderen f 400 b, voor dezelfde, bijaldien zij vroeger minstens twee jaren bij voorschreven korps of bij de landmacht hebben gediend en niet ouder dan 30 jaren zijn, f 500 c, voor miliciens, die ingevolge art. 9 der militiewet bij dat korps overgaan, f 40; d, voor jongelingen van 16 tot 18 jaren oud, die zich daarbij voor 10 jaren verbinden, f 8; 3°, dat aan de miliciens bij punt 2 sub c bedoeld, na indiensttreding bij gemeld korps des verlangende een verlof voor 14 dagen met behoud van soldij wordt toegestaan; 4°, dat het maximum van het aanbrenggeld voor iederen rekrut of milicien is bepaald op f 13, en 5°, dat de toekening des sommen voor hand- en aanbrenggeld uitsluitend tot de bevoegdheid van den kommanderenden officier van het korps mariniers blijft behooren.

— De Minister van Oorlog heeft goedgevonden te bepalen, dat het getal onderofficieren, korporals en manschappen, dat bij het korps pontoniers gehuwd mag wezen, zal kunnen bijdragen: bij de staf 1 onderofficier en bij de compagnieën 2 onderofficieren, en 4 korporals en manschappen.

— Aanstaanden woensdag zal het artillerie-kamp te Waalsdorp worden opgebroken en zullen de daar gekampeerde compagnieën naar hare garnizoenen terug marcheren: als: 1ste comp., kapit. Kretzschmar naar Groningen; 11de comp., kapit. V. Slingerland naar Maastricht; 13de comp., kapit. Naber, naar Nijmegen; 10de comp., kapit. Blaauw, naar Gorinchem; alsook de serie uit Schoonhoven van de art. inst. comp.: 1 luit., 3 serg., 1 korp., 1 hoornblazer en 33 jongelingen, waarna een detachement uit Delft zal aankomen, sterk 1 luit., 2 serg., 4 korp., 1 hoornblazer en 40 kanonniers, om het kamp op te ruimen.

Aanbestedingen.

Dezer dagen heeft aan de bureaux der Staatspoorwegen te 's Hage de aanbesteding plaats gehad in inschrijving en opbod van het maken van gebouwen op bergplaatsen, afrastreringen en verdere werken op het stationsterrein te Alkmaar, ten behoeve van den spoorweg, strekkende van het Nieuwe Diep tot Alkmaar. Daarvoor waren negentien inschrijvingsbiljetten ingekomen. Dat werk werd ingesteld op f 80,000, met verhooging van f 1000, en is afgemijnd door de gebroeders van Malsen te 's Gravenhage voor de som van f 122,000. Daarna heeft de aanbesteding plaats gehad bij enkele inschrijving van het bouwen van bergplaatsen voor locomotievenrijtuigen, goederen enz. te Maastricht, ten behoeve van den spoorweg, strekkende van Maastricht tot Helmond. Daarvoor waren drie inschrijvingsbiljetten ingekomen. De minste inschrijver was de heer G. L. Verwaajen, te Panterden, voor de som van f 19,200. Eindelijk bij inschrijving en opbod het vergrooten van het stationsgebouw te Roermond, het maken van twee nevengebouwde Sittard en te Roermond, en het leveren en stellen van twee pompen, ten behoeve van den spoorweg Maastricht — Venlo (lijw Maastricht — Helmond). Daarvoor waren acht inschrijvingsbiljetten ingekomen. Het werk werd ingesteld op f 60,000 en is afgemijnd door den heer J. van Heelik, te Venlo, voor f 76,000.

Donderdag, 6 oktober, zal te 's Hage worden aanbesteed het maken van het station te Deventer met bijkomende werken, ten behoeve van den spoorweg van Arnhem naar Heerenveen.

Regtszaken.

Men verneemt, dat de Hooge Raad heeft ver-

worden de voorziening in cassatie, ingesteld door mevrouw de wed. Pruijers—van Dedem, tegen de beslissing van het Hof in Overijssel, houdende bevestiging van het vonnis der Regtbank te Zwolle, waarbij zij is ontzet uit de voogdij over haar minderjarig kind.

Tot 20 oktober aanstaande zijn uitgesteld de pleidooijen voor den Hoogen Raad in zake het bestuur der registratie, eischer, procureur François, tegen M. J. A. M. H. de Nèrve van Babberich c. s., verweerder, procureur Kraijenhoff. Behandeld is de zaak van de Belgische maatschappij van algemeene assurantie tegen de gevaren van brand en tegen de losbarsting van gas, gevestigd te Brussel, eischeres, procureur François, tegen J. M. Creussen, verweerder, procureur van der Jagt. Gepleit, mr. D. van Eck voor de eischeres, en mr. Wenmaeckers voor den verweerder. Het aangevoerde middel van cassatie houdt in: schending en verkeerde toepassing van art. 38 en schending van art. 53 der wet op de regterlijke organisatie, omdat in deze kennisgeving van het onderwerp van het geschil, waarop regt is gedaan, niet behoort tot de bevoegdheid van den kantonregter, maar tot die van de arrondissementen-regtbank. Het Openbaar Ministerie zal in deze zaak nader conclusie nemen.

Het Provinciaal Gerechtshof in Zuid-Holland heeft zaterdag een der deskundigen uit Leyden, die ten gevolge van afwezigheid uit het Land, gisteren bij de behandeling der zaak van Sophia van Stavoren niet is verschenen en daarvan geene kennis heeft gegeven, veroordeeld tot eene geldboete van f 10. — Voor het Prov. Gerechtshof van Drenthe stond li. vrijdag te regt J. A. Buissant des Amorie, beschuldigd van het in omloop brengen van Hollandische guldens, wetende dat zij valsch waren. Twaalf getuigen zijn in deze zaak gehoord. Het Openbaar Ministerie, bij monde van den Procureur-Generaal mr. P. Hofstede, requireerde eene tuchthuissstraf van 7 jaren en eene geldboete van f 50. De uitspraak is bepaald op vrijdag a. s.

Geregeltijke statistiek van Nederland over 1862.

Van wege het Departement van Justitie ziet thans het licht de geregeltijke statistiek over het jaar 1862. Gelijk gewoonlijk, is die weder in twee hoofd-afdeelingen gesplitst, als: 1°, de straf- en 2° de burgerlijke zaken:

1° Wat de strafzaken betreft, er werd in 1862 bij den Hoogen Raad een getal van 289 eischen in cassatie aangebragt; afgedaan 286, in welke 96 regterlijke uitspraken vernietigd werden; verzoeken om gratie 280.

Voor de Prov. Gerechtshoven had men 644 zaken met 880 beschuldigden, of 64 zaken en 94 besch. meer dan in 1861. Die vermeerdering deed zich bij de misdrijven tegen de personen en tegen de eigendommen gevoelen.

Van de 880 criminele besch. waren 684 van het mannelijk en 196 van het vrouwelijk geslacht; er waren slechts 23 beneden de 16 jaren onder, namelijk 21 jongens en 2 meisjes.

In betrekking tot de bevolking telde men 1 van misdaad beschuldigde op de 3833 zielen.

Veroordeeld 732 personen, waarvan 693 wegens misdaad.

Ter dood veroordeeld 9, doch die straf werd niet uitgevoerd. Tot tuchthuissstraf werden verwezen tot 20—45 jaren 5, tot 15—40 jaren 15, en tot 10—5 jaren 151.

Tot correctionele straffen werden verwezen 638 veroordeelden.

Bij de Arrondissementen-Regtbanken telde men 11,873 beklagden en 14,683 zaken, beide minder dan in 1861; onder de beklagden had men 14,448 van het mannelijk en 3235 vrouwelijk geslacht; van de eersten 759 en van de laatste 216 beneden de 16 jaren.

Veroordeeld werden 12,422 der beklagden, waarvan tot gevangenisstraf 9220 personen, tot geldboete 3038, tot politiestraf 154.

Ten aanzien van 1584 op de 2282 veroordeelden wegens bedelarij of landlooperij, heeft de regter gebruik gemaakt van de wettelijke bevoegdheid en de overbrenging naar een bedelaarsgesticht of werkhuis bevolen.

Bij de Kantongeregtten kwamen voor 32,202 zaken en 37,963 beklagden, waarvan ruim 82 pct. mannen en 17 pct. vrouwen. Het getal veroordeelden bedroeg 28,112 of 74 pct. der beklagden. Men telde 13,010 of 46 pct. der beklagden wegens overtreding van plaatselijke of andere verordeningen; 6205 beklagden werden tot gevangenisstraf en 21,907 tot geldboete verwezen.

Wat aangaat de strafzaken bij den militairen regter, het getal zaken bij het Hoog Militair Gerechtshof bedroeg 367 of 55 meer dan in 1861. In de vonnissen waren betrokken 432 personen, waarvan 98 in appél.

Van de 312 vonnissen der krijgsraden werden 84 door het gerechtshof geaprobeerd.

Het Hoog Militair Gerechtshof sprak in 1862 2 doodvonnissen uit; geen dezer werd uitgevoerd.

Bij de gezamenlijke krijgsraden zoo te land als ter zee werden in dat jaar aangebragt 360 zaken met 400 beklagden, of 45 zaken meer dan in 1861. Onder de 400 beklagden werden 371 veroordeeld, waaronder 3 officieren. Er werd één doodvonnis uitgesproken.

2° Wat de bedeling des regts in burgerlijke zaken aangaat, had men in 1862 bij den Hoogen Raad op 1 januarij aanhangig 39 zaken, aangebragt werden 45, dus gezamenlijk 84; afgedaan werden 37, in 3 werd afstand van de voorziening gedaan; bleven hangende op ult. december 44.

Van de 59 arresten in hooger beroep werden afgedaan 4; in 1 werd afstand gedaan; hangende gebleven op ult. december 54.

Verzoeken werden bij den Hoogen Raad behandeld: brieven van wettiging 16; van *venia aetatis* 116, kosteloos procederen 14, van allerlei aard 53, te zamen 199.

Bij de Prov. Gerechtshoven had men in 1862 524 zaken; die Hoven wezen 42 arresten van incidenten en anderen aard en 150 eindarresten, te zamen 192, of 25 minder dan in 1861.

Bij de Arrondissementen-Regtbanken werden aangebragt 3211 zaken; aanhangig waren nog 2354, waarvan er echter 1176 van drie jaren of langer dagteekenden. Van deze laatste zal waarschijnlijk een groot getal nimmer worden voortgezet, noch door afstand van de rol verdwijnen.

Men telde 3120 uitspraken, waarvan 2338 eindvonnissen.

Bij de gezamenlijke kantongeregtten des Rijks werden aangebragt 8297 zaken, waarbij nog kwamen 646 van vroegere dagteekening, te zamen alzo 8943 ter behandeling. Men telde 7952 uitspraken, waarvan 6872 eindvonnissen.

Het getal verzoeken om kosteloos te procederen was 1154, waarvan er 992 werden toegestaan. Ook dit maal is bij deze statistiek gevoegd de statistiek van de faillissementen. Daaruit blijkt dat in 1862

door de gezamenlijke regtbanken werden uitgesproken 222 faillietverklaringen, of 31 meer dan in 1861. Van de faillietverklaringen waren 214 bijzonder personen, 7 vennootschappen onder eene firma en 1 naamlooze vennootschap. Van de in 1862 failliet verklaarden waren vroeger reeds gefailleerd geweest 13, allen bijzondere personen.

Van al deze gefailleerden werden er 14 in bewaaring gesteld.

Ter zake van bankbreuk werden dit jaar 17 gefailleerden vervolgd, waarvan 13 wegens bedriegelijke bankbreuk. 114 faillissementen werden door accord ten einde gebracht.

In den loop van 1862 werden 26 rehabilitatien verleend, waarvan 25 te gelijk bij de homologatie van het aangenomen accord. — Van 466 faillissementen komen er 154 voor, waarvan het passief minder dan f 2500 bedroeg; 106 met een passief van f 2500 à f 5000; 160 met een passief van f 5000 à f 25,000; 31 met een van f 25,000 à f 50,000, en 15 met een passief van meer dan f 50,000.

Kerk- en Schoolnieuws.

Naar men ons mededeelt, heeft ds. H. C. Voorhoeve, directeur van het Ned. Zendinghuis te Rotterdam, het beroep naar de Hervormde gemeente te Fijnart en Heiningen (cl. Breda) aangenomen.

Gisteren voormiddag hield ds. H. C. Rogge, gedurende vier jaren leeraar bij de Remonstrantsche gemeente te Delft, doch thans docent aan het gymnasium te Leyden, zijne afscheidsrede naar aanleiding van I Thess. V: 19.

Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Schoonhoven is, ter voorziening in de vacature ontstaan door het overlijden van ds. G. E. W. de Wijs, het volgend twaalfstal van predikanten opgemaakt: dd. C. A. Dardenne Ankringa, te Geervliet; J. W. A. Boers, te Stolwijk; A. C. Duker, th. dr. te Barchem; T. van Gogh, te Zundert; K. G. F. W. Ham, te Berkenwoude; J. van Hille, te Willige Langerak; W. H. Kruit, th. dr., te Berkel; A. J. Oort, te Heukelom; L. Overman, te Spijkenisse; A. G. Reede, te Benschop; W. H. Stoffels, te St. Anthonyjolder, en J. van der Ven, te Lichtenvoorde.

Bedankt voor het beroep naar Oldebroek door ds. H. Slothouber, pred. te Doornijk.

Beroepen tot predikant bij de Chr. Afscheiden gemeente te Haarlem ds. J. H. Donker, thans te Siddeburen.

Necrologie.

Li. maandag is te Breda in den hoogen ouderdom van 85 jaren overleden de gepensioneerde kapitein der infanterie G. van der Lugt, een der oudste veteranen van het Nederlandsche leger. Reeds in het jaar 1796 op zeventienjarigen leeftijd bij het 3de bataillon jagers in 's Lands krijgsdienst getreden, werd hij het volgende jaar op de reede van Texel geëmarqueerd en nam in 1799 deel aan den veldtocht in Noord-Holland, waarbij hij den 4 oktober in het gevecht bij Warmenhuizen door een geweerkogel in de linkerborst getroffen werd. In het jaar 1806 bij het regiment garde-jagers en in 1808 bij het regiment garde-grenadiers met den rang van sergeant overgeplaatst, nam hij het volgende jaar deel aan den veldtocht tegen de Engelschen bij hunne landing in Zeeland. Daarna, bij de inlijving van ons Vaderland in het Fransche Keizerrijk, in Fransche dienst overgegaan zijnde, werd hij in december 1811 tot 2den luitenant bij het regiment garde-pupillen, en den 1sten januarij 1814 tot 1sten luitenant bevorderd. Na den val van Napoleon met het bataillon in Nederland teruggekeerd zijnde, werd van der Lugt bij de ontbinding van dit bataillon in Nederlandsche dienst overgeplaatst, en nam hij in het volgende jaar deel aan den slag van Waterloo, waar hij zich zoodanig onderscheidde, dat hij, bij Koninklijk besluit van 17 augustus 1815, tot ridder der Militaire Willems-orde, 4de klasse, benoemd werd. In 1822, na ruim 29 jaren onafgebroken dienst, eervol ontslagen zijnde, bood hij, bij het uitbreken der Belgische onlusten in 1830, op nieuw zijne diensten het Vaderland aan, trad weder in werkelijke dienst tot na den afloop der onlusten, waarna hij als kapitein gepensionneerd werd en sedert tot aan zijn dood de welverdiende rust genoot. Vrijdag li. werd het stoffelijk overschot van den overledene met militaire eerbewijzen ten grave besteld. Vele officieren, alsmede deputatien van de beide sectien van het Metalen Kruis, ook de officieren benevens het muziekkorps der dd. schutterij, namen deel aan den lijkstoet, als eene laatste hulde aan den ontslapen, hoogbejaarden krijgskameraad.

Den 2 september is te Aalst, bij Eindhoven, overleden jhr. mr. A. J. van der Beken Pasteel, heer van Aalst, oud-lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, president der arrondissementen-regtbank te Eindhoven.

Ongelukken, Misdrijven enz.

Gisteren middag ten 2 ure is op de hoogte van het Steenbergse Vliet van het dek der stoomboot Stad Zierikzee in de machinekamer gestort de soldaat B., van de kavalerie in Oost-Indië, die met nog 17 andere onderofficieren en manschappen met paspoort huiswaarts keerden, en wel met het noodlottig gevolg dat hem het hoofd letterlijk van den romp werd gesneden. Het lijk is alhier overgebragt naar de loods voor drenkelingen. Misbruik van sterken drank is de oorzaak van dit ongeluk.

Heden avond ten half zeven ure is aan de scheepstimmerwerf van de heeren A. van Hoboken & Zonen, aan den Oost-Zeedijk alhier, een 61jarige scheepstimmerman, J. P. V. genaamd, en wonende in de Peperstraat alhier, door het breken van een touw, waaraan hij zich vasthield, van eene stelling op een vlot en van daar in het water gevallen. Hij is met een gekneusd been en eene geringe verwonding boven het regteroois huiswaarts gebragt.

Gisteren avond heeft te Delft eene treurige zaak plaats gehad. Zekere W., timmerman, woonde in een gebouw toebehoorende aan de gemeente, die dat voor een schoollocaal wil inrigten, zoodat W. het zal moeten verlaten. Daarover gramstorig, vermeende W. dat de heer van der Mandele, wethouder te Delft, en voorzitter van de commissie van fabricage, daarvan de oorzaak was. Een- andermaal moet hij getracht hebben dien heer daarover te spreken. Gisteren namiddag trof hij dien heer te huis. Zoodra W. hem in eene zijner kamers sprak, trok hij een mes en bragt hem daarmede eene wond in de onderbuik toe, maar die gelukkig, doordien de heer van der Mandele van een gezondheids gordel voorzien was, werd afgewend, zoodat de stoot daardoor zijne kracht verloor. De heer van der Mandele bekam daardoor wel eene wond aan het lijf, maar gelukkig van geen doodelijken aard. Door de ijverige nasporingen van de politie is het haar gelukt den dader in den laten avond in handen te krijgen en in verzekering te brengen. Wij behoeven nauwelijks te berigten, dat deze

zaak gisteren namiddag en avond veel beweging te Delft heeft te weeg gebragt, te meer omdat de politie overal in de weer was om den dader op te sporen. Daarbij kwam dat het een der drukste kermissavonden was.

Gisteren morgen is brand ontstaan te Amsterdam in een perceel op de Prinsengracht voor de Prinsensluis, hetwelk wordt bewoond door den brood- en koekbakker Weddeleoper. Het perceel is geheel uitgebrand.

Li. vrijdag nacht is aan het buitenwerk te Hansweert een schuitje, geladen met grond, gezonken, waarbij de schipper en zijn knecht zijn omgekomen.

Li. dingsdag, toen de knechten van den landbouwer J. Sanders in de gemeente Heille met een voer klaver van het land kwamen, geraakten de achterwielen van den wagen in eene ree, met dat gevolg dat het voertuig omsloeg en twee van de drie knechts daaronder raakten, waarbij een hunner zoo deerlijk gekwetst werd, dat hij aan de gevolgen is overleden.

De moeilijkheden, die men van den aanvang der werkzaamheden voor den spoorweg van Maastricht naar Roermond, vooral in het bergachtige terrein onder de gemeenten Hilsloot en Geulle heeft ondervonden, blijven voortduren. Dezer dagen had onder eerstgenoemde gemeente in het bosch van de familie De Geloos, ter plaatse alwaar groote ophoogingen moeten geschieden, eene aardschuiving van ruim 500 cub. ellen plaats, en werd te Geulle een der arbeiders door het plotseling losgeschuren van eene massa grond onder eene groote hoeveelheid aarde bedolven. Ofschoon onmiddellijk hulp toegebragt is, werd hij eerst na ruim een uur werkens levenloos opgehaald.

Een veertigjarig jongman, die met zijne bijna tachtigjarige moeder te Raalte zamen woonde, begaf zich woensdag namiddag in 't kanaal om te zwemen en had het ongeluk te verdrinken. Zijn lijk werd des avonds opgevischt.

Li. woensdag ontstond er brand in de boerenbehuizing van H. B. Mulder, te Steendam, onder Siddeburen, welke zoo in hevigheid toenam, dat het geheele huis en bijna de geheele inboedel eene prooi der vlammen zijn geworden.

V A R I A.

Dezer dagen werd te Arnhem eene bruiloft gevierd, die vooral om de twee eerste dansen merkwaardig was. De eerste dans werd uitgevoerd door de 19jarige bruid met hare 96jarige grootmoeder, Sara de Bruin, die zich nog uit hare jeugd de passen van de menuet herinnerde en met vlugheid uitvoerde. Ook de tweede dans werd door de bruid met de grootmoeder van den bruidegom, een 96jarige, gedaan.

Op eene boekdrukkerij te Gosport werkt een blinde letterzetter, wellicht de eenige in Europa en mogelijk wel het eerste voorbeeld van dien aard. Hij heeft een helper die hem 4 a 6 regels tegelijk voorleest, welke hij dan onthoudt. Als hij aan het laatste woord is, roept hij dit overluide, en zijn helper leest verder. Hij werkt even vlug en naauwkeurig als anderen, en zet gemiddeld 5000 letters daags. Bij bijzondere gelegenheden heeft hij het zelf 7000 en 8000 gebragt.

Mejufvrouw A., in de voorstad St. Germain bij hare ouders inwonende, zou dezer dagen hare moeder op eene visite vergezellen, doch verschoonde zich wegens hoofdpijn en begaf zich te bed. De moeder besloot nu ook te huis te blijven en ging voor het bed harer dochter zitten lezen. Kort daarop hoorde men een dof geruisch in een naburig toiletkamerje. "Dat is niets" (zeide het meisje), "er staat daar een muizenval en zeker zal er eene muis gevangen zijn." De moeder werd echter ondanks de verzekering der dochter nieuwsgierig en vond werkelijk eene muis in den val. Het was echter eene schoone witte, en zij droeg een opgerold papertje aan een rond lintje om den hals. Het dierje toonde ook volstrekt geen angst, zoodat de dame den val opende, het briefje meester werd en spoedig alles wist. De witte muis was een bode der liefde. Een gat in het beschoot van het toiletkamerje gaf gemeenschap met de kamer van den zoon van een nevens wonenden huurder. Blanchette was gewoon van het eene huis in het andere te komen en haar voedsel te zoeken in den val, die steeds overvloedig van lekkernijen voorzien was. Het kwaad was niet zoo groot als de moeder vreesde. De minnaar verzocht nog om de eerste zamenkomst. Alles zal zich schikken, en voor Blanchette is eene elegante kooi gekocht, waarin zij het gezigt zal kunnen genieten van het paar dat zij gelukkig gemaakt heeft.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 5 September.

OVERLEDEN: C. de Nijs, wed. W. Bijou, 47 j. — A. J. H. van Beusekom, jm., 30 j. — A. Bloch, vrouw van J. S. Terveen, 45 j. — R. Cohen, d., 6 m. — C. Rietbergen, jd., 87 j.

BEVALLEN: C. H. Dunlop, geb. Dalen, z. — S. C. Molenaar, geb. Fontijn, d. — G. Vorkink, geb. Maas, z. — P. F. Schreuder, geb. Blank, z. — A. Heykoop, geb. Verboom, d. — A. van der Werff, geb. Weysters, z. — H. E. Bertheux, geb. Bruinings, z. — S. van Leeuwen, geb. Lutin, d. — C. A. de Wilde, geb. van der Roest, z. — D. Kagenaar, geb. Lutsenburg, d. — A. M. C. van den Acker, geb. van Daalen, z. — J. C. de Jager, geb. Oetting, d. — H. de Goey, geb. Rust, z. — P. van der Lee, geb. de Visser, d. — M. Weber, geb. den Uyl, z.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie der Rotterdamse Courant.

Wel Edele Heer!

Het is de aandracht der ondergeteekenden, te zamen uitmakende de Uitvoerende Commissie van het Ned. Zendinggenootschap, niet ontgaan, dat in den jongsten tijd een- en andermaal in uw geacht Dagblad berigten en beschouwingen omtrent genoemd Genootschap zijn opgenomen, die niet geschikt zijn om uwe lezers een juist oordeel te doen vellen over onlangs genomen besluiten. Zij houden zich te zeer van uwe onpartijdigheid overtuigd, dan dat zij een oogenblik aan uwe welwillendheid twifelen, om op hun verzoek bijgaande circulaire, den 1 Augustus aan alle Bestuurders en Zendingen toegezonden, in uw blad te doen afdrucken, met bijvoeging van dit schrijven.

Hoogachtend noemen wij ons,

Rotterdam 2 September 1864.

Uwe Dw. Dienaren,
W. FRANCKEN Az.
W. TH. VAN GRIETHUYSEN.
L. V. LEDEBOER Bz.
J. C. NEURDENBURG.
C. H. VAN DER POT.
D. H. H. TIJSSSEN.
H. L. VINKE.
D. WACHTER.

AAN DE BESTUURDERS EN ZENDINGEN VAN HET NEDERLANDSCHE ZENDINGGENOOTSCHAP.

Zeer geachte Broeders!

Uit hoofde van de vele, min juiste en zelfs valsche

voorstellingen, die gegeven worden van ingekomen voorstellen en genomen besluiten ter jongste jaarvergadering van ons Genootschap, achten wij noodig u, die zonder toelichting, woordelijk mede te deelen. Wij doen zulks bij deze.

Bij het hoofdbestuur waren ingekomen twee voorstellen, met verzoek die bij de jaarvergadering in te brengen. Deze luiden als volgt:

1° "De jaarvergadering van 1864 verklaart, zich te houden aan art. 2 der algemeene bepalingen, en alzo Jezus Christus te belijden, niet alleen als den volmaakt mensch, maar ook als den Zoon van God in den eigenlijken zin des woords."

2° "De jaarvergadering van 1864 verklaart, in overeenstemming met de grondbeginselen des Genootschaps, Jezus te belijden als den Christus, Gods eengeboren Zoon, door wien alleen zondaren kunnen zalig worden."

Het hoofdbestuur bragt deze voorstellen ter jaarvergadering met het volgende advies:

Het hoofdbestuur brengt deze voorstellen in, niet zoo zeer om ze, zoo als zij daar liggen, ter behandeling aan te bevelen, als wel om daardoor aanleiding te geven, dat de vergadering zich uitspreke over deze vraag: wenscht de jaarvergadering de grondbepalingen nader te omschrijven en te verklaren, ten einde daardoor eene meer bepaalde belijdenis als grondslag te verkrijgen, en die tegenover mogelijke ontrouw van leden en bestuurders te kunnen handhaven; — of wil de jaarvergadering ieder in 't bijzonder vrij laten in de beoordeeling of hij, met het oog op de bestaande bepalingen, kan en wil medewerken, waarbij in het midden gelaten blijft, of die bepalingen, in een volgend jaar of later, blijken zullen wijziging te behoeven."

De jaarvergadering stelde de voorstellen en het advies van het hoofdbestuur in handen eener commissie, die in een uitvoerig rapport de gewisselde gedachten mededeelde, en eindigde met aan de beslissing der vergadering te onderwerpen, of zij zich zoude vereenigen met het gevoelen van de meerderheid der commissie, uitgedrukt als volgt:

"dat ieder in het bijzonder worde vrijgelaten in de beoordeeling, of hij met het oog op de bestaande bepalingen (1), met ons kan en wil medewerken;"

dan wel met het gevoelen van de minderheid der commissie, aldus uitgedrukt:

"De vergadering, inziende het overwegend bezwaar om een der ingediende voorstellen als het hare over te nemen, en eene verklaring af te leggen, welke noch eenheid bevordert, noch misverstand voorkomt kan, vestigt de aandacht op art. 6 der Algemeene bepalingen. Zij doet dit, overtuigd, dat in dit artikel, in verband met art. 2 bepaaldelijk is aangewezen, welke de gemeenschappelijke grond van zamenwerking voor de leden en begunstigers des Genootschaps is, opdat elk zich daarvan volkomen bewust zij."

Na langdurige beraadslagingen heeft de jaarvergadering met 63 tegen 35 stemmen aangenomen het voorstel van de meerderheid der commissie, en dus besloten ieder in het bijzonder vrij te laten in de beoordeeling, of hij met het oog op de bestaande bepalingen met ons kan en wil medewerken."

Na deze uitspraak verklaarde Br. CHANTEPIE DE LA SACSAYE, dat hij zich niet langer in het Genootschap kon vinden, en daarom zich verplicht zag te verzoeken, buiten aanmerking te blijven bij de benoeming van leden van het hoofdbestuur, waarvoor hij op de nominatie geplaatst was.

Zoo ook verklaarde Br. COHEN STUART, dat hij zich door dit besluit gedrongen gevoelde, zijne betrekking als hoofdbestuurder neder te leggen.

In de daarop gevolgde vierde zitting, des avonds van denzelfden dag gehouden, verklaarden de BB. BOSKEN, JORISSEN en VERHOEFF van Utrecht, ITTMANN van Rotterdam, HOGERZEL van Sluis en KAMP van Meppel, dat zij, op grond van het gevallen besluit, hunne betrekking tot het Genootschap moesten verbreken. Terwijl Br. VOORHOEVE verklaarde, dat hij in zijn geweten gedrongen door het besluit der vergadering omtrent het vastgesteld beginsel van volkomen vrijheid voor alle rigtingen, de betrekking als Director van het Zendinghuis tegen augustus 1865 nederlegde."

Ziet daar, zeer geachte Broeders! wat wij u voor het oogenblik meenen te moeten mededeelen. Met smart zullen alle weldenkenden het uitreden van geachte mannen uit het Genootschap vernemen, vooral echter daar dit zijn grond heeft in de jammerlijke verdeeligheden onzer dagen, die zelfs daar, waar het de algemeene belangen van Christendom en Vaderland geldt, geen eenheid schijnen toe te laten. Voor zoo verre wij ons weder tot den arbeid hebben aangejord, wenschen wij met kracht en ijver, maar ook met groote bezadigheid, die belangen in ons Genootschap voor te staan. Maar daartoe behoeven wij ook uwe onverdeelde medewerking; onthoudt ons die niet. Dat ieder in zijn kring doe wat zijne hand te doen vinde; en wij vertrouwen, dat uit deze scheiding voordeel voor de zaak des Heeren zal geboren worden. Een ieder raadpege met zijn geweten, of hij ons kan blijven steunen; maar na de uitspraak vertrage hij niet te werken, daar waar hij zich geroepen acht, met meer ijver dan ooit; opdat van alles Christus de eer ontvange, de uitbreiding van Zijn Koninkrijk op aarde bevorderd worde!

Namens de Uitvoerende commissie van het Nederlandsche zendinggenootschap,

Rotterdam W. FRANCKEN Az.,
1 Augustus 1864. Vice-Voorzitter.

(1) De artikelen, die hier vooral in aanmerking komen, zijn die in de Algemeene bepalingen voorkomende onder 2 en 6, luidende als volgt:

"Art. 2. Het Genootschap wil gehouden worden voor een algemeen christelijk genootschap, dat alleen ten doel heeft, om het ware en werkdadige Christendom, zoo als het in de boeken des Ouden en Nieuwen testaments is vervat en in de twaalf artikelen der Algemeene christelijke geloofsbelijdenis is uitgedrukt, zonder bijvoeging van menschelijke leerbegrippen, eenvoudig en oprecht in de harten der menschen in te planten."

"Art. 6. Het Genootschap bestaat uit leden en begunstigers. Het wenscht zich in allen, die tot hetzelfde toelieden, medearbeiders die gedrongen worden en onderling verbonden zijn door het geloof des harten in den Heer Jezus Christus, als den goddelijken Verlosser, die voor de zonde heeft geleden, Hij regtvaardig voor de onregtvaardigen, opdat Hij ons tot God zoude brengen, en door de daaruit voortvloeiende liefde jegens God en elkander naar den inhoud van het Evangelie."

's Hertogenbosch 3 September 1864.

Sedert eenige weken zwerft te dezer stede en omstreken rond de bekende kloosterbroeder Jan van den Bogart. Men zal zich uit de dagbladen herinneren, hoe die man weken en weken lang in het klooster van St. Agatha op water en brood werd gehouden, doch zonder dat er opsluiting in den zin der wet plaats had. Hij geeft voor dat men hem, in tegenwoordigheid des Burgemeesters, uit het klooster heeft gezet, na zijne ordekleeding met burgerkleeding te hebben verwisseld en hem f 1 (zegge één gulden) te hebben gegeven om in zijn onderhoud te voorzien, terwijl de door hem ingebragte f 500 werden teruggehouden; terwijl hij als reden voor zijne vroegere veelvuldige straffen en eindelijk uitbanning opgeeft zijne halstarrige weigering om zich te onderwerpen aan de verandering van de kloosterconstitutie, volgens hem enige jaren te voren onwettig tot stand gebragt. Hij geeft op, reeds vroeger wegens die huiselijke twisten en ondragelijke behandeling uit het klooster te zijn geloopen, doch er spoedig in teruggekeerd te zijn, omdat hij geen onderkomen had, terwijl alleen wegens dit bezwaar onderscheiden anderen in het klooster terugblijven.

